

NACIONALINĖ
ŠVIETIMO
AGENTŪRA

Kuriame
Lietuvos ateitį
2014–2020 metų
Europos Sąjungos
fondų investicijų
veiklos programa

Finansuojama Europos socialinio fondo lėšomis

6 tema: Tarpdalykinių temų integravimas ir dalykų nuoseklumas

Internetinis seminaras 4

2023 m. vasario 23 d.

14.00-18.00 val.

Jane Doughty ir Jane English

6 tema: tarpdisciplininės temos ir nuoseklumas

6 temos tikslas:

- Peržiūrėti tarpdalykinių temų integravimo į naująją mokymo programą ir dalykų nuoseklumo pagrindimą.
- Apsvarstyti skirtingus požiūrius į tarpdalykinių temų kūrimą
- Pasimokyti iš Lietuvos kolegų ir kitų šalių patirties
- Apžvelgti, kaip mokyklose gali būti įgyvendinamos trys kategorijos - kultūrinis identitetas, socialinė integracija ir darnus vystymasis

4 internetinis seminaras : Mokymosi rezultatai

Šiame internetiniame seminare:

1. Sužinosime iš Lietuvos patirties "Studijų strategijų pokyčiai: dalykų integravimo galimybės"
2. Apžvelgsime integruotų dalykų svarbą ir naudą mokymo programose
3. Išsamiau aptarsime kūrybiškumo kompetenciją
4. Apsvarstysime kūrybiškumo ir kultūrinės kompetencijos integravimą į temas
5. Pasimokysim iš Estijos patirties, vadinamos sySTEAM

Sveikiname kviestinius kalbėtojus

**Gustė Vaitkevičiūtė, menų ir technologijų mokytoja, Mindaugas Pletkus,
informatikos mokytojas 16.00- 16.30**

**Simono Dacho progimnazija, Klaipėda
"Mokymosi strategijų pokyčiai: dalykų integravimo galimybės"**

Klausimai ir pastabos

Galimybė užduoti klausimus ir (arba) pasidalyti komentaris

sySTEAm

Įvairių dalykų integravimo gairės (Estija)

Lietuvių kalba

Funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Apibendrinimas, kodėl svarbu integruoti dalykus

- Realiame gyvenime žmonės sprendžia didesnes ir sudėtingesnes problemas nei bet kada anksčiau.
- Dalykų integracija padeda sumažinti mokymosi krūvį
- Integracija tarp dalykų dažnai iš esmės yra projektinis mokymosi procesas. Dėl to mokymasis tampa įdomus ir praktiškas - mokiniai yra motyvuoti,
- Integracija tarp dalykų suteikia galimybę mokiniams susikurti savo asmeninę ir prasmingą mokymosi patirtį įvairiose situacijose. Jie geriau įsitemina dalykus,
- Kūrybiškumas, kritinis mąstymas ir bendradarbiavimas yra labai vertinami įgūdžiai. Šiems įgūdžiams ugdyti klasėje integruotos studijos yra itin veiksmingas metodas.

Diskusijos, kurios turi būti vykdomos vadovybės lygmeniu

1. **Kodėl norite integruoti dalykus savo mokykloje?**
2. **Kokios yra pagrindinės kliūtys?**
3. **Kas pradės integracijos procesą?**
4. **Kas iš vadovaujančių darbuotojų ir (arba) mokytojų yra atsakingas už šį projektą?**

•

Diskusijos, kurios turi būti surengtos vadovybės lygmeniu

5. **Kokių žinių ir patirties turi mokytojai?**
6. **Kaip nusprendžiate, koks turėtų būti mokymosi proceso rezultatas ir (arba) tikslas?**
7. **Kokiu mastu ir kokioje klasėje bus įgyvendinama dalykų integracija? Kodėl?**
8. **Ar mokymo procesas yra lankstus, kai to reikia?**
9. **Ar galite apsilankyti kitose mokyklose ir pasikalbėti su mokyklų vadovais, kurie jau praktikuoja skirtingų dalykų integraciją ir gali pasidalyti savo patirtimi?**

1 pertrauka

Grupėse:

Aptarkite, kokios diskusijos vyko jūsų organizacijoje dėl tarpdisciplininių temų įvedimo.

Kaip manote, kurie du iš devynių ankstesnėje skaidrėje pateiktų punktų yra svarbiausi?

KLASĖS (KAMBARIO) LYGIS: VADOVAS "ŽINGSNIS PO ŽINGSNIO" MOKYTOJAMS

1. Pagalvokite apie temą.
2. Perskaitykite savo dalyko nacionalinę programą.
3. Perskaitykite keletą strateginių dokumentų ar mokslinių straipsnių ir aptarkite juos su kolegomis.
4. Perskaitykite bent 1-2 kitų dalykų nacionalines programas, kurių patys nedėstote ir su kuriomis ketinate dirbti.
5. Pristatykite savo idėjas kitiems mokytojams.
6. Remdamiesi pristatytais idėjomis sukurkite naujas komandas.
7. Pasirinkite bendrą temą, kuri sutampa su skirtingų dalykų temomis.
8. Kartu perskaitykite bendrąją nacionalinės programos dalį.
9. Sudarykite bendradarbiavimo susitarimus su mokytojais.

Mokytojų sutikimas

Kai kurie galimi bendradarbiavimo susitarimų komandoje aspektai:

- Kas dalyvauja kuriant modulį? Koks kiekvieno komandos nario vaidmuo?
- Kokios yra kiekvieno komandos nario stipriosios pusės, žinios ir pageidavimai?
- Kaip komanda sąveikauja su modulių?
- Kokių tikimasi šio darbo mokymosi rezultatų?
- Kaip dažnai komanda sąveikauja su modulių?
- Kaip modulyje pasitelkiami išorės ekspertai, patarėjai ir pagalbininkai?
- Kaip priimami sprendimai?
- Kaip atliekami modulių pakeitimai?
- Kaip vertinsime mokinius?

Integracijos tipo pasirinkimas

1 galimybė: teminis ("multidisciplininis")

Pasirinkta bendra tema.

Skirtingi dalykai nagrinėja šią temą.

Skirtinguose dalykuose nėra bendrų užduočių. Kiekvienas mokytojas gali daryti, ką nori ir kaip nori (neturėtų būti jokių apribojimų). Gali susidaryti situacija, kad kiti mokytojai tiksliai nežino, ką daro kiti ir kaip giliai jie nagrinėja tą temą.

Integracijos tipo pasirinkimas

II lygis / 2 galimybė: tarpdisciplininis

Pasirenkama bendra tema.

Šią temą nagrinėja įvairios temos.

Skirtinguose dalykuose yra bendrų užduočių. Kiti mokytojai tikrai tiksliai žino, ką daro kiti arba kaip giliai jie nagrinėja tą temą.

Jie kartu planuoja mokymosi procesą ir užduotis. Svarbūs ne tik kiekvieno dalyko žiniomis pagrįsti rezultatai, bet ir sąvokos bei gebėjimai. Dažniausiai šios užduotys nėra pagrįstos realaus gyvenimo kontekstu (o tik užduotimi: sukurti plakatą ar žemėlapij).

Integracijos tipo pasirinkimas

III lygis / 3 galimybė: tarpdisciplininis

Esminis, praktinis ir gyvybiškai svarbus rezultatas, paprastai mokymosi pagal projektą forma. Paprastai mokiniai dirba grupėse. Svarbios bendrosios kompetencijos ir būsimam darbui reikalingi įgūdžiai. Tačiau įgyjami ir įvairių dalykų mokymosi rezultatai. Mokytojai turi bendradarbiauti

Įjunkite garsą

Kuriam iš šių trijų metodų teikiate pirmenybę ir kodėl?
Ar skirtingi požiūriai yra tinkamesni integruojant
skirtingus dalykus?

Kaip vertinti mokinių pasiekimus

Tarpdalykinių temų vertinimas yra sudėtingas

Ar yra bendri vertinimo kriterijai?

Ar atskiri dalykai naudoja savo vertinimo kriterijus?

Kaip vertinimo procesas siejasi su sutartais mokymosi rezultatais?

Kaip studentai informuojami apie vertinimą?

Kokie procesai taikomi studentų vertinimui?

Kokio pobūdžio grįžtamąjį ryšį gauna studentai?

Kaip vertinti mokinių pasiekimus

5 žingsniai, kuriuos naudoja Estija

1. Nurodykite mokiniams, kad atlikdami užduotis jie naudotų savęs vertinimo kriterijų. Kai mokiniai atlieka darbą, priminkite jiems laikytis vertinimo modelio.
2. Suteikite mokiniams galimybę įvertinti bendramokslio veiklą.
3. Suteikite grįžtamąjį ryšį, remdamiesi rubrikomis, ir tada leiskite pagerinti savo veiklą.
4. Leiskite mokiniams, atlikus užduotį, atlikti savęs vertinimą pagal rubrikas.
5. Įvertinkite veiklą remdamiesi vertinimo rubrikomis.

Apibendrinimas ir grįžtamasis ryšys baigus darbą

Kas pavyko?

Ką reikėtų pakeisti?

Paprašykite mokinių pateikti atsiliepimus.

Ką kitą kartą galima daryti kitaip.

Kas, mokinių ir mokytojų nuomone, buvo naudinga ir įdomu.

Pertrauka

30 minučių pertrauka

Prašome grįžti nedelsiant

Bendrujų programų tarpdalykinės temos

1. Asmeniniai įgaliojimai

Idėjos, asmenybės

Kultūrinė tapatybė ir bendruomeniškumas

2. Gimtoji kalba

3. Etninė kultūra

Tradicijos ir papročiai

Etnografiniai regionai

4. Kultūrinis paveldas

5. Kultūrinė įvairovė

6. Kultūros raida

7. Medijų raštingumas

8. Istorinė savimonė

Šalies nacionalinis saugumas

Pasipriešinimo istorija

9. Pilietinės visuomenės saviugda

Ekstremalios situacijos

Antikorupcija

Intelektualumas

10. Tvarus vystymasis

Socialinis ir ekonominis vystymasis

Pasaulis be skurdo ir bado

Žiedinė ekonomika

Pažangiosios technologijos ir inovacijos

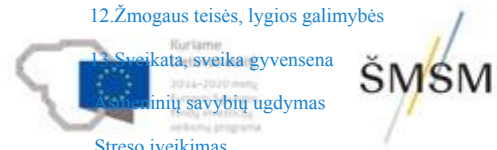
11. Migracija, geopolitinių konfliktų sprendimai

12. Žmogaus teisės, lygios galimybės

13. Sveikata, sveika gyvensena

Asmeninių savybių ugdymas

Streso įveikimas

Kultūrinės kompetencijos ir kultūrinio identiteto tarpdisciplininė tema

Tarpdisciplininės (tarpdalykinės) temos

1. Kultūros paveldas
2. Kultūros plėtra
3. Kultūrų įvairovė, daugiakalbystė
4. Etninė (paveldo) kultūra
  - Tradicijos ir papročiai
  - Etnografiniai regionai

- **Kultūrinė kompetencija.** Kultūrinė kompetencija - tai kultūrinis sąmoningumas, grindžiamas žiniomis apie tautos, šalis ir Europos kultūrinės tradicijas, kultūrinę įvairovę, šiuolaikinės kultūros reiškinius ir kultūrinę raišką - kultūrinio tapatumo, savo kalbos ir kultūros tradicijų bei tarpkultūrinio dialogo puoselėjimą ir ugdymą.

Kūrybiškumo kompetencija suteikia galimybę sustiprinti temą

- **Kūrybiškumo kompetencija.** Kūrybiškumo kompetencija - tai asmens motyvacija ir gebėjimas kurti ir įgyvendinti naujas idėjas, išradimus, meno kūrinius, netipinius problemų sprendimus ir kitas naujoves, išsivaizduojant, improvizuojant, kritiškai mąstant ir veikiant laikantis geros moralės principų. Kūrybiškumas svarbus ugdant verslumo įgūdžius. Kūrybiškumo kompetencija leidžia asmenims atskleisti savo kūrybinius gebėjimus ir panaudoti juos kuriant naują vertę, prisidedant prie visuomenės socialinio, kultūrinio ir ekonominio gyvenimo pažangos

Ideas, personalities
Kultūrinė tapatybė ir
bendruomeniškumas

2. Gimtoji kalba

3. Etninė kultūra

Tradicijos ir papročiai

Etnografiniai regionai

4. Kultūrinis paveldas

5. Kultūrinė įvairovė

6. Kultūros raida

7. Medijų raštingumas

8. Istorinė savimonė

Šalies nacionalinis saugumas

Pasipriešinimo istorija

9. Pilietinės visuomenės saviugda

Ekstremalios situacijos

Kova su korupcija

Intelektualumas

10. Tvarus vystymasis

Socialinis ir ekonominis vystymasis

Pasaulis be skurdo ir bado

Žiedinė ekonomika

Pažangiosios technologijos ir
inovacijos

11. Migracija, geopolitinių konfliktų
sprendimai

12. Žmogaus teisės, lygios galimybės

13. Sveikata, sveika gyvensena

Asmeninių savybių ugdymas

Streso įveikimas

Rūpinimasis savo ir kitų sveikata

Saugus elgesys

Blogų įpročių prevencija

14. Mokymasis visą gyvenimą

15. Aplinkos tvarumas

Aplinka

Ekosistemų, biologinės įvairovės apsauga

Klimato kaitos prevencija

Tvarūs miestai ir gyvenvietės

Tvarus žemės ūkis

Atsakingas vartojimas

16. Finansinis raštingumas

Žinios apie finansus

Finansų planavimas ir valdymas

Rizika ir grąža

17. Karjeros ugdymas

Pagalvokite apie pažįstamą kūrybingą žmogų ir apsvarstykite šiuos dalykus:

Ką jie daro, dėl ko juos laikote kūrybingais?

Kas juos daro tokius kūrybingus?

Kokiais gebėjimais jie naudojasi?

Kaip jie elgiasi?

Kūrybiškumas

- kasdienės užduotys dažnai reikalauja kūrybiškumo, pvz., šeimos valgio ar šventės organizavimas.
- gali būti susijęs su menais, taip pat su mokslu ir inžinerija
- dažnai apima bendradarbiavimą su kitais žmonėmis
- gali lemti savanaudišką ir galbūt sudėtingą elgesį, kai kūrybingas žmogus tampa labai susitelkęs (beveik apsėstas) ir vienas sprendžia problemą. Vėlgi tai gali būti taikoma tiek žmonėms, dirbantiems su kasdiene kūryba, tiek ir tiems, kurie užsiima didele menine ar moksline kūryba.

Kūrybiškumo savybės

Ryšių užmezgimas ir santykių matymas.

Įsivaizduoti, kas galėtų būti.

Idėjų tyrinėjimas ir atvirų galimybių išsaugojimas.

Kritiškas idėjų, veiksmų ir rezultatų apmąstymas.

Kvestionavimas ir klausimų kėlimas

Klausimai ir iššūkiai

Klausimas kodėl, kaip, kas būtų, jei būtų?

Neįprastas reagavimas į idėjas, klausimus, užduotis ar problemas.

Užduoti neįprastus klausimus.

Kvestionuoti konvencijas ir prielaidas.

Savarankiškas mąstymas.

Ryšų užmezgimas ir santykių matymas

Žinių ar ankstesnės patirties svarbos pripažinimas.

Informacijos ir patirties apibendrinimas, tendencijų ir dėsningumų paieška.

Mokymosi interpretacija ir taikymas naujomis aplinkybėmis.

Naujų ar netikėtų idėjų perteikimas.

Analogijų ir metaforų naudojimas.

Numatymas, kas galėtų būti

- Klausimas "o kas būtų, jei būtų?"
- Alternatyvų vizualizavimas.
- Galimybių, problemų ir iššūkių matymas.
- Žiūrėjimas į dalykus ir mąstymas apie juos kitaip ir iš skirtingų pozicijų.
- Įsivaizdavimas ir matymas mintyse.

Idėjų nagrinėjimas ir atvirų galimybių išsaugojimas

Naujų idėjų ieškojimas ir eksperimentavimas.

Reagavimas intuityviai ir pasitikėjimas intuicija.

Atviras protas, idėjų pritaikymas ir modifikavimas siekiant kūrybinių rezultatų.

Alternatyvų ir naujų požiūrių išbandymas.

Sunkumų numatymas ir įveikimas, idėjų įgyvendinimas.

Kritiškas idėjų, veiksmų ir rezultatų apmąstymas

Progreso apžvalga.

Kvietimas teikti atsiliepimus ir jų įtraukimas.

Įžvalgios pastabos apie originalumą ir vertę.

Klausimų "ar tai yra kokybiška, ar tai yra tai, ko mes norėjome ar ko mums reikėjo?" kėlimas.

Konstruktivių pastabų, idėjų, paaiškinimų ir kitokių veiklos būdų pateikimas.

Dar dvi kūrybiškumo savybės

- 1. Atkaklumas (atkaklumas atlaikyti sunkumus, išdrįsti būti kitokiam, toleruoti netikrumą).
- 2. Bendradarbiavimas (dalijimasis produktu, grįžtamojo ryšio teikimas ir dalijimasis juo, tinkamas bendradarbiavimas).

Pertraukos sesija

Trys pavyzdžiai iš Estijos, naudojant Word dokumentą, kurį gavote kartu su PowerPoint programa.

1 variantas: Teminis (daugiadisciplininis) - tema - viduramžiai 7 klasė

2 variantas: tarpdalykinis - tema Gamtos mokslai , maisto grandinės 5 klasė

3 variantas: tarpdalykinis - mokiniai per du mėnesius sukuria mokinių bendrovę - 9 klasė

Atskira sesija - 30 minučių

Trys pavyzdžiai iš Estijos, naudojant Word dokumentą, kurį gavote kartu su PowerPoint programa.

1 variantas: Teminis (daugiadisciplininis) - tema - viduramžiai 7 klasė

2 variantas: tarpdalykinis - tema Gamtos mokslų srityje mokiniai mokosi apie maisto grandines 5 klasė

3 variantas: tarpdalykinis - mokiniai per du mėnesius sukuria mokinių bendrovę 9 klasė

Aptarkite kiekvieną iš trijų pavyzdžių, kas jums patinka ir kas nepatinka kiekviename iš jų?

Kaip galėtumėte į šias temas įtraukti kultūrinę arba kūrybinę kompetenciją?

Grįžkite pateikdami atsiliepimus apie tai, kuris variantas jums labiausiai patiko, kodėl jis jums patiko ir kaip galėtumėte įtraukti vieną iš kompetencijų?

Dėkojame

Dėkojame už jūsų indėlį ir laukiame jūsų 6 internetiniame seminare

2023 m. vasario 27 d.

14.00-18.00 val.